СМРТ ФАШИЗМУ — СЛОБОДА НАРОДУ!

Поштарина плаћена у готову.

1237 О. Ц. Унив. библиотека

Млади борац

ОРГАН УЈЕДИЊЕНОГ САВЕЗА АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ СРБИЈЕ

Број 28 Година II — 4 МАЈ 1945 — ЦЕНА 1.— ДИНАР

ПРВИ МАЈ
НАРОДНИ ПРАЗНИК

Први пут у слободи — величанствено и радосно — прославио је слободарски и горди Београд највећи празник слободољубивих народа — Први мај. Радост је прошла улицама слободног Београда, разлила се кроз њега по широким и светлим трговима, испунила све људе, читав народ и избијала незадрживо, силно, из груди, из срца и дизала се лепа и велика ка светлом плавом небу, ка блештавом сунцу, обливала беле зграде, преплавила град и прешла на читав народ. То је била радост победе и поноса. Десетинама година су угушивали његову жељу да кличе и слави светли и радосни Први мај, уништавали његову снагу челичним тенадима, камџијом и пендрецима. Хиљаде, десетине хиљада, стотине хиљада грађана, деце, стараца похитало је улицама града, клицало, певало, радовало се. То није био више само празник радника. Данас је Први мај био празник читавог народа — читавог Београда; кроз радосни Београд су данас клицали сви наши народи, у одушевљењу и радости је била љубав свих наших народа за Тита и нову домовину а кроз борбеност и песму је избијала снага и величина наших народа.

Читав дан није престајала радост но је бивала све већа и јача. А почело је рано изјутра. Од Дунава су ишле поворке ка Сави, од периферије ка центру града, а друмом ка граду хитале су колоне сељака и сељанки у дивним народним ношњама, окићене цвећем са много транспарената и Титовом сликом. Град је био украшен, окићен, прозори су били препуни цвећа, шарених ћилимова и зеленила, низ зграде су весело лепршале заставе са црвеном петокраком.

Светло и радосно је било у грудима малих пионира, поштених омладинаца и радног народа Београда. Огромна радост је чинила да срце бурно и јако удара, гонила их да кличу и певају, и рађала жељу да загрли читав народ, да изљуби малог пионира, стегнеш братски руку омладинцу и загрлиш снажно широка плећа радника. Данас су били сви исто, сви једно. Јутрос је Београд излио своје снаге, сву своју величину, своју радост и љубав. Нико није хтео да остане код куће: остављале су мајке своје домове и хитале да виде прославу Првог маја. А у Ресавској улици седа старица, која није могла да изиђе из куће и сиђе на улицу гледала је озго са прозора заставе, цвеће и радост народа: радовала се и она и засузиле су њене сухе очи. Њена деца су најзад слободна — радосна.

На Славији је стотина хиљада људи, уређених и ведрих, чекала да крене градом да прође крај Тита. На једном крају је заиграло коло.

Тада је наишла војска — Југословенска армија. Прво коњица. Зачас је ућутала песма и престали су поклици а затим је стотину хиљада грла клицало нашој херојској Армији. Народ је бацао цвеће на наше храбре борце, а мала девојчица је истрчала пред лепе и снажне коње. Носила је у ручицама китe јоргована и цвећа. Читава поворка се зауставила и девојчица је радосно китила коње и давала цвеће нашим младим коњаницима. И све од Славије до Теразија пролазила је наша храбра Армија-ослободитељка између народа који је дочекивао великом љубављу. За коњицом су снажно и чврсто корачали мрки и неустрашиви снајпери у реду по осам, са стројницама преко рамена. У њиховим очима је сијала победа, а њихова млада, одлучна лица говорила су о храбрости и тешким борбама кроз које су прошли. За њима је наишла морнарица, па наша артилерија и наши тенкови. Дошли су пролетери — пронело се одушевљено низ улице Београда. И дизале су се главе да виде јунаке II пролетерске ударне бригаде. Већ су наилазили: са стројницама — све снајпери и бомбаши, за њима храбри аутоматичари који стојећи с противтенковком иду на швапске тенкове, па тешки митраљесци који су косили швабе у борбама за Београд и у Срему. Дошли су и они да прославе Први мај у слободном Београду.

Наступили су кроз цвеће, поклике и радосне речи пуне љубави. То их је народ награђивао за многе јурише, ноћи без сна, дуге маршеве и велике херојске победе. Прошли су и поред Тита и поздравили га. А баш тада је наша артилерија почасном салвом објавила да Београд слави величанствено и свечано Први Мај. У зраку, над улицама и кућама Београда летели су наши авиони. А народ је клицао, манифестовао и поздрављао своју војску.

* *

Друге поворке су кренуле низ улице ка Теразијама где су биле велике трибине украшене заставама. На њима се налазио маршал Југославије Тито са члановима АВНОЈ-а, владе, Генералштаба и иностране претставници. Почасну стражу су чували Титови гардисти.

Прво су наишли пионири — мали београдски дечаци и девојчице. Читавих пола сата су пролазиле њихове колоне! Певали су песму о Титу и клицали: „Ми смо Титови — Тито је наш." А кад су пролазили поред њиховог вољеног Тита снажно и радосно су скандирали: Херој Тито! Херој Тито! Сву љубав својих поштених, малих срдаца за херојску народну војску и домовину улили су у љубав за Тита и сада, кад су га видели и гледали, били су најсрећнији.

Ишли су београдски омладинци — средњошколци и средњошколке и терали огромним држањама и оловкама испред себе Јонића са куферима. То су они прогањали стару ненародну школу. А њихове пароле су говориле о њиховом заветовању да ће све учити да би што више помогли напаћеном народу.

Прошле су и дуге поворке професора, просветних радника, учитеља, уметника, спортиста, затим синдикати, хиљаде и хиљаде радника. Све је носило симбол рада: пролазили су лагано камиони са машинама на којима су радили радници — металци, дреери. Швајсери су заваривали, механичари оправљали аутомобиле, рудари и каменоломци вадили и разбијали стење, ковачи из ложионица тукли на наковњу усијано гвожђе, берберi су бријали, лекари оперисали тешког рањеника. Радници железнице начинили су велику локомотиву и с веселим пиштањем она је прошла крај Тита, сељаци су возили жетелице, трактори су вукли плугове, а великим словима је стајало обећање Београда: — Обновићемо земљу. Нека рад постане част сваког поштеног човека! Тако је Београд славио Први мај. То је био Београд који ради и бори се за победу на фронту.

Пролазили су камиони препуни омладине и света у народној ношњи, прошле су и хиљаде сељака и сељанки из околине Београда, прошли су најзад и чланови ЈНОФ-а и АФЖ-а.

Пет и почасова су пролазиле поворке људи пред Титом, а за последњом групом је и народ са тротоара похитао улицама да види Тита. А песма и клицање нису престајали читав дан. Тито се смешио и поздрављао своју војску, свој драги народ, своју борбену омладину, своје драге пионире, а они су га гледали и били срећни....

БЕРЛИН ЈЕ ПАО!

НАШ ПОЗДРАВ

На дан највећег празника — дан првомајске прославе рада и победе, јуначка Југословенска армија испуњава Титову поруку Истри и Горици: »...наша браћа у Истри, Словенском Приморју и Корушкој морају бити и биће ослобођени и живеће слободно у својој домовини са својом браћом.«

Данас је Истра слободна. Слободан је и Трст и Горица. Ти дуго очекивани дани, за које су безбројни хероји наше младе армије положили своје животе на бојиштима и хиљаде родољуба оставило своје кости по затворима, осванули су и над Истром и развили своју блиставу заставу победе и слободе над нераздруживим делом наше нове Југославије, над заувек слободном, југословенском Истром.

Ми смо и у најтежим данима борбе са вером гледали у тај угњетавани део наше земље, са дивљењем пратили њене херојске напоре и са радошћу или стрепљењем делили са њом и добро и зло. Наша омладина је у младим Истранима видела увек своје другове, другове - борце за слободу и демократију, за једну нову и срећнију Југославију. И данас, када се наша поносна тробојница са петокраком залепршала над слободним, поносним југословенским Трстом, над југословенском Истром, над југословенском Горицом, ми, омладина Србије, стојећи чврсто, као један, уз свога маршала, препуни радости због ослобођења својих другова, у данима када цела Европа, сви народи, доживљују тако жељно очекиване дане слободе, ми смо узбуђени и пресрећни што можемо да нашим друговима пожелимо срећну слободу и срећну будућност у новој земљи.

Нека живе слободна Истра, Трст и Горица у новој демократској федеративној Југославији!

Славник рада и победе — Први мај

УДАРНИЧКИМ РАДОМ ОБОРИЛИ СМО НОРМУ

У такмичењима за први мај у једној фабрици радило се са великом вољом и убрзаним темпом. У свима радионицама предузећа пребачени су досадашњи резултати. Такмичење ударних група и појединаца избацило је нове ударнике а у целој фабрици је, укупно узев, повећана производња за 30—40%.

У машинској радионици, замахом свога рада и уложеним напором нарочито се истакао Ђорђе Сабо, који ради на изради делова за разне машине и конструкције. Он је успео да рационалним искоришћавањем машина изради одређени део за десет часова рада нако је предвиђени рок износио двадесет часова. Усавршавајући и даље методе и радећи истовремено на изради више разних делова он је последњих дана поставио нов рекорд: израдио је 23 супорта за струг за 90 часова уместо за 400 колико је раније било потребно. У стругарској радионици један од најбржих и највреднијих је Раде Јаковљевић, који је постигао велике уштеде у времену. Он је успео да рад за који је потребно било 1.100 минута сврши за свега 270. Ове велике уштеде у времену је постигао применом неких нових помоћних алатки и истовременим радом на више комада. Исто тако постизањем бољег времена за по 30—50% истичу се Радомир Николић и Ђорђе Жакић који то постижу максималним искоришћавањем алата и машине.

У изради дугмади за фишеклије и упртаче за нашу војску истакао се у току ударне недеље омладинац Љуба Радибратовић. По предвиђеним нормама је било одређено да се за један сат изради 120 комада дугмади, а он је, максималним искоришћавањем струга на коме је радио, избацио за један сат 400 комада. Миодраг Петрашиновић је на истоме послу постигао 300 комада за сат док је Спасоје Радошевић за три сата израдио 800 дугмета.

Ударник Ђорђе Жанић

ЗА 14 ДАНА 2.832 РАДНА ЧАСА

И у фабрици »Миљои« су омладинци-радници постигли нове успехе у првомајском такмичењу. Они су за 14 радних дана дали 2.832 радна часа и повећали производњу целог предузећа за 30%, док је квалитет израде побољшан за 100%. Омладинке Марковић Нада, Марија Шуста, Пушић Радмила, Петровић Љубица и Продановић Марија исшифрале су 1.886 пари војничких цокула и 836 пари цивилних ципела а три прве су се истакле и на довршавању 2.722 друга пара. Бесарабић Сретко, Боривоје Петровић и Модринић Јован су својим уложеним трудом повећали производњу за по 30%, док су другарице Олга Михајловић, Радмила Цветковић, Зорка Николић и Бранислава Деспотовић повећале за 20%. Сем текућих радова у самоме предузећу омладинци су провели и 14 сати на сетвеним радовима.

500 ПАРИ ГУМЕНИХ ЂОНОВА ЗА 7 ЧАС.

У гумари предузећа »Бостон« Раде Ђурчин, који ради на штанцовању гумених ђонова избацио је 580 пари за седам сати рада док је раније производња износила 500 пари за 8 часова. У столарници се истакла другарица Божана Кецић, која је до сада израђивала 240 дрвених ђонова за 8 часова рада, а сада, нако је недостатком буковог дрвета са новим материјалом од храстовине посао знатно отежан, она је повећала производњу на 360 пари за 7 часова рада. У одељењу штанцераја Данило Спасојевић, док је раније штанцовао 380 пари бранзова за војничке цокуле за 8 часова сада је норму повећао на 600 пари за 7 часова. У одељењу цвикераја је Стеван Лајтман подигао норму у цвиковању са 180 пари за 8 часова, на 300 пари за 7 часова, а Гојко Пантелић у штеперају са 144 пари за 8 часова на 216 пари за 7 часова.

Исто тако и у свим осталим радионицама предузећа постављени су нови резултати и подигнута је производња.

10 КОМАДА ТИТОВНИ ЗА САТ

Омладинци Завода за израду војне одеће, који су показали најбоље резултате у I рејону приликом такмичења за време Светске омладинске недеље наставили су са ударничким радом поводом Првог Маја. Норме су пребациване, радно време је стално било 10 часова а све радионице избацивале су велике количине завршених комада. Свугде хрпе титовки, гомиле ципела, блуза и кошуља.

У великој серијској радионици, у којој се ради на изради титовки истакле су се радом 5 омладинки: Аница Брате, Ранка Ракић, Марија Кратки, Надежда Ђурђевић и Вера Игњатовић. Свака од њих сашије за један сат 10 комада титовки док се раније за исто време избацивало 4—5 комада. За 13 дана омладинке су са старијим другарицама избациле 9.350 титовки. Љубица Пејаковић шије по 250 комада постава за титовке за један дан. Другарице Фабијан Марија, Ловрејковић Марија, Јовановић Добрила и Вукићевић Ружица су постигле нову норму у ручној обради блуза. Док се пре избацивало највише 17 комада за дан, оне су за исто време избациле по 26. Тако је свака од њих израдила за 13 дана такмичења по 295 комада блуза и тиме повећала производњу за 75%.

И сваки други сектор рада има своју групу ударника. Тако док се пре за дан пришивала дугмета на сто чакшира, у такмичењу Радмила Којић је пришивила дневно на по 300 комада чакшира. На изради рупица истичу се Милица Величковић и нарочито Нада Поповић која изради 5.000 рупица на дан. И у пеглерском одељењу су омладинци примерни у раду. Гвозден Јевтић испегла дневно по 350 панталона а за један сат по 60 титовки.

НОРМА ПРЕМАШЕНА ЗА ПРЕНО 60%

У једној платнари у унутрашњости Србије раднице се спремају за свој празник Први мај. Ова припрема се спроводи кроз ударничко такмичење и пребацивање досада постигнутих норми.

Досадашња норма за дан је била 40 метара платна. Сада другарице: Зора Кошић, Десанка Војничка, Рада Солименко, Милка Михаиловић, Трајка Живковић за исто време израђују по 65 метара платна.

Успех другарице Зоре Кошић нарочито је вредан пажње. Она је за два дана научила да ради на разбоју, а после неколико дана тукла је све норме. Остале другарице следиле су њеним примером.

Један од највреднијих у Заводу је Ђура Лончар који у поручбинарском одељењу изради за један дан више од две блузе док се раније једва свршавала и једна. На изради веша истакла се група од 14 омладинки које су за 2,5—3 пута пребациле норму. Својим успехом су се истакле Радмила Стакић, Јелица Граовац и нарочито Даница Чекргић која за дан сашије једну блузу и једну хаљину. За 13 дана рада њихово одељење је дало 480 кошуља, 1.054 пари гаћа, 250 комбинезона и око 30 хаљина и блуза. И на изради цивилног одела повећана је норма за 50%.

Најживље је ипак у одељењу за израду обуће. Посао на који се пре трошило по месец дана сада је свршаван за свега 13 дана. Ту су се истакли Радивоје Савић а нарочито Бранко Крњајић који изради дневно по два пара најбољих ципела.

СА ПРОСЛАВЕ ПРВОГ

ГОДИШЊИЦА II КОНГРЕСА УСАОЈ-а

Највећи подвиг омладине Југославије, која је у току овог рата чинила небројене подвиге. био је несумњиво њен други Конгрес који је одржан 2 маја 1944 год. у Дрвару. И поред великих тешкоћа због зимског времена и тешке војничке ситуације на конгресу је било 816 делегата из свих крајева наше земље, младих бораца из војске, неуморних радника са фронта позадине, делегата из градова и села које је окупатор држао у својим рукама. Требало је савладати дубоки снег и пробити се кроз заседе непријатеља да би се у порушеном али поносном Дрвару састали делегати из Србије, Санџака, Црне Горе и Војводине са делегатима из Босне, Хрватске и Словеније. Колико је тешко пробити се и доћи на конгрес најбоље нам сведочи смрт делегата из источне Босне који су погинули на путу за конгрес. Али поред свих тешкоћа и препрека на конгрес су стигле делегације из свих наших крајева, изузев Македоније која није могла послати своје делегате.

У свим крајевима, где су то прилике дозвољавале вршене су велике припреме за конгрес, који је заиста био дело борбе и рада наше омладине. Из многих крајева наше земље конгрес је примио поздравна писма на којима је било потписано преко 250.000 омладинаца и омладинки. То нам показује да је II Конгрес био заиста конгрес читаве омладине. Ова поздравна писма и потписи омладинаца, као и делегати које је омладина бирала давали су конгресу право да може одлучивати у име омладине Југославије.

Колике заслуге има омладина у овој борби, најбоље нам показује чињеница да је конгресу присуствовао маршал Тито и да је изразио признање и поверење омладини Југославије. У исто време он је поставио нове задатке пред омладину Југославије. У име омладине Совјетског Савеза конгрес је поздравио мајор Сахаров, а у име Англоамеричке војне мисије мајор Рандолф Черчил. У исто време конгрес је примио из иностранства велики број поздравних писама од разних истакнутих личности и омладинских организација.

II Конгрес антифашистичке омладине Југославије имао је огроман значај за даљни развитак омладинског покрета у нашој земљи. Присуство делегата савезничких земаља и писма која је конгрес примио из иностранства говоре о томе да је омладина Југославије својом борбом стекла симпатије омладине читавог света. II Конгрес је послужио још јачем учвршћавању пријатељских веза између омладине Југославије и омладине других земаља.

Јединство које је омладина ковала у заједничкој борби са непријатељима наших народа још више се учврстило на II Конгресу. И ако је омладина знала да се у свим крајевима наше земље води непрекидна борба са немачким окупатором и њиховим слугама, она ипак није могла то да осети као на II Конгресу, када су се састали делегати из разних крајева, када су говорили о свом животу, о борби, о напорима које су они уложили у току рата. На конгресу је одушевљено примљен говор Милорада Костадиновића, делегата омладине Србије, који је изнео тешкоће под којима се бори и ради омладина Србије, говорио о Србији у којој је у то време непријатељ вршио нечувен терор, у којој су издајници наших народа сејали страх и смрт, али у којој и поред таквог терора и насиља, није никада престала да пуца осветничка партизанска пушка. Љубав према братским народима, вера у њих, говорила је о томе да ће братство и јединство народа Југославије бити неразрушиво и вечито.

II Конгрес је показао да омладина појединих наших народа нема ничега заједничког са носиоцима реакционарног шовинизма и политиком подјармљивања појединих народа, да нема ничега заједничког са старим великосрпским реакционарима који су били носиоци такве политике. Читав конгрес је био прожет новим југословенским патриотизмом. Тај нови југословенски патриотизам који се у овој борби родио и који је обухватио широке народне слојеве, јесте љубав према заједничкој домовини равноправних народа, за коју су сви дали безбројне жртве. На темељу тог патриотизма изникла је љубав наших народа према новој држави демократској федеративној Југославији. Омладина свих наших народа постала је свесна тога да је слобода једног народа уско повезана са слободом других братских народа, да је могуће остварити њихову слободу само у заједничкој држави — новој Југославији.

Пред Уједињени савез омладине Југославије, који је од свог стварања имао огромних заслуга за окупљање омладинских маса, за њихова ангажовања у борби, за стварање братства и јединства наших народа, за васпитање и културно подизање широких народних слојева, постављени су нови задаци.

Ако данас, годину дана после II Конгреса омладине Југославије погледамо успехе које је наша омладина постигла можемо с правом рећи да је омладина Југославије часно испунила задатке које јој је друг Тито поставио на II Конгресу. То нарочито можемо подвући за омладину Србије.

У време одржавања II Конгреса у Србији је владао терор немачког окупатора и његових слугу. Још увек у Србији градови и села били су запоседнути од немачких и бугарских снага. Издајници српског народа Недић, Љотић и Дража Михајловић вршили су мобилизацију српске омладине да би је предали у руке окупаторима и да би је употребили у борби против свог сопственог народа. Није прошло ни годину дана од тада а Србија је већ ослобођена. Нема у њој више ни Немаца, ни Недића, ни Љотића, ни Драже Михајловића. За њих нема више места у Србији. Они се у Србији могу појавити једино на осуђеничким клупама, пред народним судом. Бедни остаци ових зликоваца покушавају у Србији још нешто да учине, да врше терор, да прете, да шире лажне вести, али без подршке народа они неминовно морају пропасти.

У време II Конгреса омладински покрет у Србији није био развијен. Терор окупатора није дозвољавао широку активизацију омладинских маса. У то време Уједињени савез антифашистичке омладине Србије и омладинске организације постојале су у оним местима која су већ била ослобођена и на оном терену где су оперисале наше јединице као у Топлици, Јабланици, Црној Трави и деловима Шумадије. Данас омладински покрет у Србији обухвата велики део омладине. Он је организационо учвршћен и повезан. За ово време омладина Србије дала је на хиљаде младих бораца у нашу армију, из њених редова никли су нови хероји рада на пољу обнове наше земље.

Народ Србије заједно са својом омладином ради данас свим својим снагама да изгради своју државу — федералну Србију, да би на тај начин ојачала демократску федеративну Југославију, гаранцију слободе, демократских и националних права свих народа Југославије. Омладина Србије изаћи ће на идући конгрес омладине Југославије са потпуно извршеним задацима II Конгреса.

Устанак у Југославији и ослободилачки рат наших народа ослободио је до тада спутане огромне енергије омладинских маса. Више у Југославији не постоји разједињена омладина коју су реакционари искоришћавали у своје сврхе већ је створен јединствен омладински покрет који руководи борбом, радом и васпитањем наше омладине. Јединство сагрђено у заједничкој борби на љубави и међусобном поверењу омладине свих народа Југославије, жарки патриотизам и мржња према непријатељу, полет, енергија и спремност на жртве у борби и очувању своје домовине, политичка свест, упорност у раду, самоувереност и озбиљност, понос и скромност, то су нераздвојне особине младог покољења Југославије. Те особине су изникле у току ове тешке борбе и оне чине нови младли нараштај — нараштај хероја.

Милијан Неоричић

БЕРЛИН ЈЕ ОСВОЈЕН

Црвена армија победоносно је завршила освајање Берлина. О значају овога догађаја који претставља највећи тријумф правде у историји човечанства речи не могу довољно да кажу. О њему говоре много више безбројни споменици свирепе фашистичке владавине Европом, говоре језиве костурнице у Катину и Мајданеку, у Белсену и Јајинцима, говори најзад она безгранична радост која у овим великим часовима победе блиста на милионима измучених лица. Ратоборни берлинци, страсни љубитељи војничких смотри и параде, који су са толико одушевљења слушали о освајању и рушењу далеких страних градова, имају сада прилику да на својим улицама виде најбољу војску света и да из мало непријатне близине посматрају узбудљиву ратну панораму.

избегли заслужену казну. Баш у јеку напрасног нестајања и умирања нацистичких војсковођа и политичара стигла је и вест о погибији највећег ратног зликовца Адолфа Хитлера. На команди немачког ратног брода, који неповратно тоне, заменио га је адмирал Дениц.

После двоструког спајања савезничких снага у центру Немачке код Торгауа и Аполенсдорфа, немачки стратегиски простор разбијен је и формално у два дела. На северу савезници брзо ликвидирају преостали део немачке равнице. У њиховим рукама налазе се већ главне луке Штетин и Бремен, а британске претходнице доспеле су на 18 км од Либека. У средњој Немачкој Црвена армија освојила је Бранденбург, важно административно и индустриско седиште и налази се 60 км западно од Берлина. На југозападу прва француска армија после ликвидирања немачког џепа у Шварцвалду надире у западну Аустрију. После заузећа баварске престонице, Минхена трупе Седме америчке армије прешле су аустриску границу на фронту од 30 км и стигле на 20 км од Инсбрука. Трупе Треће америчке армије, које су једним дугачким клином продрле у Аустрију између чешке границе и Дунава удаљене су свега 18 км од Линца. Све се јасније оцртава могућност новог спајања савезничких снага негде у околини Линца у Аустрији чиме би немачке снаге у неослобођеним деловима Чешке биле потпуно отсечене и опкољене. Немачки фронт у Северној Италији налази се у пуном распадању. После заузећа Падове и Милана савезничке снаге избиле су на језеро Комо на швајцарској граници и тиме разбиле немачке снаге на два дела. Њихово чишћење и уништавање спроводи се са највећом енергијом.

У оквиру општег савезничког плана наша армија часно извршава своје задатке и разбија последња непријатељска упоришта у нашој земљи. После ослобођења Босанске Крупе Павелићевој усташкој држави остаје још само ужа околина Загреба и Хрватско Загорје. Покушај непријатеља да заустави напредовање наших трупа кроз Славонију сломљен је у упорним борбама. У извештају Генералштаба јављено је освајање читавог низа насеља у Хрватској. Између осталог: Питомаче, Грубишког Поља, Кеоштара, Пруговца итд.

На југу наша Четврта армија, Седми и Девети корпус постигли су једну од најзначајнијих победа. У незадрживом налету наше јединице савладале су упоран непријатељски отпор, на јуриш заузеле градове Трст, Горицу и Тржић и избиле на широком фронту на Сочу, западну границу Дем. Фед. Југославије. Код Удине наше јединице дошле су у први додир са савезничким снагама у Италији.

МАЈА У БЕОГРАДУ

НАЈМЛАЂИ НАРОДНИ ХЕРОЈ

Лето 1941 године букнуло је устанком по црногорским планинама. Кренули су у одреде горштаци из свих крајева Црне Горе. Студенти су се враћали, одлазили право у одреде, а интелигенција се окупљала у један фронт. Из земљорадничке куће у Горњем Цеклину, среза цетињског, отишао је у одред син јединац.

Лазар Лопичић имао је осамнаест година када је 13 јула 1941 године ступио у Ловћенски одред. Млади земљорадник, пошто је свршио три разреда пољопривредне школе у Зајечару, вратио се у своје родно место. У његовој свести било је јасно какве борбе претстоје и он је већ стојао чврсто на становишту: борба за права и слободу народа стоји као најсветлији задатак пред сваким свесним омладинцем. Од дана ступања у одред, па за све четири године, нечувене у историји народа по својим страхотама, глади, истребљењу и победама, Лазар је неустрашиво ишао са народном војском. Од дечака постајао је зрео борац и искусан ратник. Борба је калила, утискивала ожиљке и боре на чело, а у очима се печатио онај јединствени израз који имају само они борци који су без иједног тренутка колебања знали за кога и за шта се боре.

Прва ратна искуства била су тешка за Лазара. Она су му донела и прве ране: Лазар је добио задатак да пође у заштиту омладинској чети у случају отступања, јер је ова била угрожена од непријатеља. То је било код Велимља. Рана у стомак приморала га је да одлежи 15 дана у болници. Лечење се прекинуло једног јутра, кад је непријатељ угрозио болницу и кад је остало само то да се болесници сами спасавају заробљивања. Лазар са два друга успева да поново успостави везу са својом јединицом, да се пробије кроз непријатеља и да стигне до Љубиње.

Ту се формирала IV Црногорска бригада. Лазар се био већ потпуно опоравио. Ступа у I батаљон као пушкомитраљезац. Од тада, ни једна борба IV Црногорске није прошла, а да Лазар није у њој учествовао.

За сваког првоборца свака успомена из борбе је подједнако драга и подједнако тешка. Ране, а Лазар их је имао осам, сећају на најтеже тренутке, као што победе сећају на најлепше.

Напад на Ливно: Лазар је десетар у батаљону. По наређењу команде чете, траже се добровољци који ће ликвидирати бункере и пронаћи најбоље приступнице Ливну. Са Лазаром се јавља још неколико другова. Бункер је на периферији Ливна, 5—6 км. од центра. Ноћ је, друга после напада. Прикрадање до самог бункера велики је подвиг; ликвидирати га, још већи. Простор испред бункера је брисан. Смртоносна ватра сипа се у прозоре бункера. Јединице се несметано примичу Ливну...

Борбе на Стрмици: Лазар чисти непријатељске положаје, који угрожавају његову јединицу. После ликвидације Имотског, I батаљон добија задатак да нападне на Грабовицу и да претходно пређе Неретву. У току ноћи, на мосту, где је Лазар био са својом патролом, један друг је рањен и под страшном непријатељском ватром Лазар успева да га спасе. Прећи Неретву међутим је неопходно. Јединице су се сместиле у један јарак непосредно код моста. У току ноћи нема се успеха. У рано јутро, Лазар изјављује да је прелаз преко Неретве омогућен. Он се довлачи до једног положаја, необично подесног за гађање бункера. И ако из њих бије страшна ватра, око пушкомитраљесца је сигурно и док их под својом ватром држи, један по један друг се пребацује преко Неретве. Сутра дан по заузећу Грабовице наилазе на камионе које је Лазарева патрола у току ноћи заробила. Од непријатеља ни трага ни гласа. Само око бункера телеса Италијана и тешки пушкомитраљези...

Коњиц... Лазарева чета је претходница I батаљона. Непријатељ је посео све косе око коњица. Лазар је пушкомитраљезац у првом стрељачком строју. Са њим је комесар чете и још један друг. Они се прикрадају неосвојеној коси. Бомба пада међу њих. Друг је рањен. Комесар и Лазар успевају да се дочепају косе. Они полако ступају напред. На коси је најважније упориште, неосвојена касарна, опкољена жицом. У њој су само 4 Италијана. Њих је лако ликвидирати. Међутим, Лазар примећује како се према касарни примиче непријатељска колона. Наређује друговима да се повуку, а он остаје сам са помоћником. Авионске бомбе падају. Лазар примећује црвену ракету, која означава касарну. Он зна шта то значи. У једном тренутку он прелази у бункер, 10 метара далеко од касарне. Истог часа, бомба погађа касарну. Неповређен, враћа се у јединицу. У току ноћи улазе у Коњиц. Одмах се утврђују: контра напад се очекује изјутра. Лазар је утврђен у једној кући са неколико другова. Непријатељски тенк се приближава. Они су камуфлирани иза прозора редом камења и завесом. Три топовска хитца погађају кућу: једна бомба експлодира у суседној соби. Иза прозора, ми-

Поручник Лазар Лопичић

траљез ликвидира тенк. Опет непријатељски авиони. Циљ је ред утврђених кућа. Лазар наређује друговима да се повуку. Опет остаје сам са једним другом. Он примећује бомбу која пада право на кућу. Има само толико времена да нареди другу да легне, и сам пада на под преко свог пушкомитраљеза. Бомба погађа право у кућу, која је од слабог материјала и она се руши над њима. Они су затрпани. Чују швабе око куће, где вичу: Форверц! Затим тишина. Дисање је све теже. Наједном, наш одговор. То је курир штаба који пролази. Он их примећује, враћа се натраг и њихов батаљон врши јуриш, ослобађајући их. Лазар је спасао свој пушкомитраљез који га никада није изневерио. Овога пута добио је тешке повреде по глави и телу.

...Напад на Гацко. Вејавица и гони их немилосрдан ветар. Треба газити реку, а то значи оквасити, а то исто тако значи готово сигурну смрт. Десет другова Лазар на својим леђима пребацује преко реке. Тако Лазар кали другарство у борби.

Држе се положаји на Синјајевини. Непријатељ је успео да заузме Јабланов Врх. Идућег вечера поново је напад. Лазар је одређен за водника. У овом нападу погинуо је комесар чете. На брисаном простору лежао је он, а са њим и драгоцени четни материјал. Лазар не дозвољава командиру да он иде, сам се упућује, под ватром узима материјал и враћа се натраг.

Зелен Гора... Борба за борбом. Лазар постаје командир. После заузећа Колашина, непријатељ предузима офанзиву. Тешко је издржати. Треба дићи морал другова. Први у борби, Лазар је први у речи, а његова се реч поштује и слуша. Непријатељ подузима офанзиву од Подгорице и Лијеве Ријеке. Продор је силовит. Лазар је рањен у ножну кост. Још много рањеника лежи и треба их склонити. Непријатељ је већ на 20—30 метара. Да би се спасао заробљавања, он се котрља низ брег и уз надчовечанске напоре довлачи се до своје јединице. Опет је са својим друговима.

Још недовољно прездравео, враћа се у јединицу. Приликом борби између Цетиња и Подгорице, I батаљон је опкољен. Неке јединице успевају да се пребаце. Међу њима је и Лазарева. Међутим, Лазар добија наређење да се поново врати и да све опкољене јединице пребаци. Лазар прилази овом тешком задатку са чврстом решеношћу да га испуни. Окупља око себе јединице, упозорава их на опасност која претстоји и уз помоћ једног батаљона, који је био с друге стране цесте успева да пребаци све опкољене јединице без иједног губитка.

Долазе борбе у Субији. У свим операцијама Лазарева јединица нема губитака или их има врло мало.

Повратак у Црну Гору. Жестоке борбе код Андријевице. Непријатељ наступа јаком артилеријском ватром. Три напада и контранапада требало је издржати. Положаји су одржани, непријатељ има високе губитке. После неколико дана, непријатељ предузима VII офанзиву у правцу Андријевице и заузима је. Лазарева бригада добија покрет и одлази у правцу Плава. Лазар добија задатак да ликвидира главно непријатељско упориште Шјекирице и у томе успева. Затим се опет отступа у правцу Плава. Борбе се воде на чукама око једног села, на растојању од 20 метара. Лазар мора да извиди положај. Он се усправља и остаје тако 20 минута. Том приликом обе ноге су му пребијене. Ране су необично тешке. Пребацују га у Италију, где остаје 4 месеца на лечењу. Затим је враћен у Дубровник, где се опорављао а пре месец дана стигао је у Београд.

Поручник Лазар Лопичић је сада при штабу Гардиске бригаде; он је најмлађи народни херој Југословенске армије.

ПЕТОРКА АУТОМАТИЧАРА ЗАПЛЕНИЛА МЕРЗЕРЕ

На први дан офанзиве петорка наших аутоматичара налазила се далеко испред наше главнине у селу Чаковцима. Колона од пет камиона који вуку један мерзер и два противавионска митраљеза очигледно намерава да журно напусти село. Али наши аутоматичари из кућа отворише жестоку ватру и присилише фрицеве да поскачу на врат на нос из камиона и утекну у најближе куће. Развија се огорчена улична борба. Главну реч имале су машинке и бомбе као што је и ред у уличној борби. После пола часа битка је завршена, заробљено је пет непријатељских војника, један је убијен а остали су се разбегли.

Камиони, оба противавионска митраљеза и мерзер, под стражом петорице храбрих аутоматичара сачекали су нашу бригаду и били врло корисно употребљени у даљем гоњењу непријатеља.

ПЕТНАЕСТ БОРАЦА ОСВОЈИЛИ СЕЛО

Петнаест бораца треће чете II батаљона одазива се на позив помоћника комесара батаљона за јуриш на село Бурђинце. Муњевитом брзином улећу у село. Ручним бомбама и аутоматима засипају изненађене непријатељске војнике смештене у три куће у селу. Седам је заробљено. Тај муњевити јуриш обезглављује непријатеља који у паничном страху бежи стварајући тако одличне мете за наше митраљесце. Резултат је сјајан, непријатељска одбрана села осујећена је. Шест препуних кола муниције, оружја и осталог материјала.

»ЉУБИ ТЕ БРАТ«

Треба заузети непријатељске бункере по сваку цену и пробити непријатељски положај. Пешадија је спремна. Бацачи и тешка артилерија бију око бункера.

Одједном појављује се противавионски топ. Довлаче га другови на рукама до прве линије и он почиње да бије тешким клокотом. Пробија бункер и руши га. Пешадија јуриша — непријатељски положај је пробијен.

Наши борци и даље наступају, иду из борбе у борбу покрај топова. Један пешак тада прилази топу који стоји још увек спреман за паљбу и са сузама у очима љуби га: »Љуби те брат, ти си нам данас помогао...«

КОМОРА ЈУРИ ФАШИСТЕ

Чудна је ова наша офанзива: авијација изнад нас, тенкови са нама, митраљези на нама, моторизовани топови за нама. А ко је пред нама — између нас и непријатеља? Овога пута нико други него — комора. Охрабрене нашом техником и полетом наше офанзиве, коморе заборављају своје уобичајено место, иду уз саму пешадију и док се борци пред селом развијају у стрелце, кола са месом и хлебом продужују у село. Онда почиње паљба из свих оруђа на фашисте. И знате ли зашто побегну фашисти? Да ли од топова? Али, вероватно, кад виде како се комора спокојно и тромо, не обазирући се на ватру, ваља напред, они се намах дају у бегство. И ко каже да их комора није отерала?

ЊЕГОВИ ПРВИ ЗАРОБЉЕНИЦИ

По младом зеленом житу стрељачки строј напредује и гони разбијене групице непријатеља. Бранислав Анђелић, борац II чете III батаљона, примећује групу Немаца како скаче у прихватне ровове и отпочиње жестоку ватру из својих стројница. Не оклевајући ни часа, Бранислав се баци напред и погнут, трчећи под најжешћом ватром, стиже пред непријатељски ров и ошину по њему ватром из свога пушкомитраљеза. Немци, изненађени и збуњени смелошћу нашег борца, поскакаше из ровова и предадоше се Анђелићу и његовим помоћницима. Радост им је била већа због тога, што међу шесторицом заробљеника нађоше и два официра са одличним »валтерима«. Остали плен, као »шарац«, стројнице, пушке, оставили су да узму другови који за њима чисте терен, док су они наставили са несмањеним жаром и жестином да гоне од страха избезумљене фрицеве.

Шиптар Цане Мифтар уништио бункер

Цане Мифтар понео је из својих голих врлети топлу, узбудљиву крв свога племена и мржњу према свима онима који су кочили слободу. И када се растао са својим белим качкетом и ставио на главу титовку, мржња и жар у њему порасли су још више. Цане Мифтар постао је свестан тога ко су прави непријатељи слободе.

Паљба непријатељских митраљеза никако није престајала. Нису их ућуткали ни топови, ни авиони, ни прецизни хитци снајпера. А требало је ићи напред, разбити непријатељски положај — од тога је зависило напредовање целе бригаде. Немогуће је било продрети све док се не ућутка непријатељски бункер.

»Другови, треба да се пребацујемо«, рекао је Цане Мифтар и пошао напред. Митраљез је заклокотао и присилио га да се прибије уза земљу. Командир је видео да се јуриш овако не може извршити и зато да је одгодио. Ватрени Цане није се с тим помирио. Није се вратио у ров.

Насред поља, између немачког бункера и наших ровова био је осамљен жбун. Према њему се на коленима и лактовима вукао Цане. До жбуна није било баш тешко доћи и иза њега се човек осећао миран и безбедан. Но требало је ићи даље. И Цане је пошао.

Већ је свака мрља на бункеру јасна и уочљива. Црни, осенчени отвори пушкарница мамили су Шиптара. У њему је врела мржња. Још тридесет метара, још двадесет, петнаест. Тада узе у руке противтенковску бомбу и поче да се приближује још више. У то га приметише Немци. Један рафал му просвира поред главе. Он тада јурну још пет метара и спретним покретом убаци бомбу кроз отвор. Чу се јака експлозија, затим кратак јаук — и све је било готово.

Бригада је кредула напред. Цане Мифтар је корачао весело поред својих другова. »Знате ли да је Цане ликвидирао три немачка официра у ономе бункеру?« Цане се изненадио. Ни сам није знао шта је учинио.

»За победу«

Пред пољским радовима у Војводини

После завршене акције бербе кукуруза коју су извеле наше радне бригаде у Срему и после завршене сетве, поставља се пред омладину Војводине, Србије и пред омладину осталих федералних јединица задатак да учествује у радовима окопавања кукуруза а доцније да успешно организује акцију жетве. Радом наших бригада у Срему оспособљен је велики део земљишта за сетву. Помоћу трактора и радних бригада из Војводине успело се да велики делови земљишта на време буду засејани. Поред радних бригада из Војводине учествовала је у сетви и бригада из Македоније, која ће остати да ради и окопавању кукуруза.

Данас наша народна власт прикупља радну снагу за пољске радове у Војводини. У оквиру те акције и омладина треба да узме видног учешћа. Као што је омладина Србије учествовала у акцијама на Руднику, Црном Врху и у Срему, она ће масовно учествовати и у пољским радовима. Омладина треба да осигура радну снагу како би први пољски радови могли да се изведу у одређеном року. Окружни одбори УСАОС-а већ организују омладину и врше агитацију за одлазак у Срем. Предвиђено је да у сваком округу буде формирана по једна радна јединица од најмање 200 омладинлаца и омладинки. Наши окружни одбори имају већ искуства у погледу организовања радних бригада. Пред одлазак на бербу кукуруза у Срем омладинци — ударници са Рудника агитовали су међу омладином указујући јој на значај предузете акције. На тај начин организоване су многе радне бригаде. И сада се може тако поступити. Но не треба, услед превелике активности агитатора, упасти у другу крајност створити тако велике радне бригаде, да нестане потребне радне снаге за радове у самом округу.

Рад око окопавања кукуруза моћи ће да се развија планski, пошто су засејане велике количине земљишта. Зато и неће бити губљења времена око тражења погодног терена за рад, већ ће на једном одређеном простору цела бригада моћи да спроводи такмичење. У окопавању кукуруза ударништво не сме да буде погрешно схваћено, тј. упоредо са количином окопаног кукуруза треба пазити и на квалитет окопавања. Ако се иде само за тим да се окопа што већи део земљишта, онда ће често да се дешава да се посеку струкови кукуруза. У том случају ударништво не би било ни од какве користи.

Да би се успешно спровела акција окопавања кукуруза радне бригаде ће бити тесно повезане са сетвеним одборима и у заједници са њима створиће руководство које ће помоћи да се рад што успешније изврши. Пошто постоји оскудица у алату омладинци треба по могућству да понесу са собом мотике.

Културно-просветни рад треба такође организовати пошто је он од великог значаја у свим акцијама. Да би се то постигло треба унапред спремити један број скечева, рецитација а исто тако створити план за предавања која би се током акције одржавала.

Радови на окопавању кукуруза од великог су значаја у погледу исхране свих наших народа. Они морају да буду на време завршени пошто од тога зависи берба кукуруза. Зато омладина Србије мора масовно да учествује у тој акцији. На тај начин омладина ће још једном на делу ојачати братство међу нашим народима и још једном потврдити спремност за рад на обнови наше привреде и на изградњи државе.

Београдски средњошколци на раду у Бежанији

САСТАНАК ОКРУЖНОГ ОДБОРА УСАОС-а У ЛЕСКОВЦУ

22-ог априла одржан је четврти састанак Окружног одбора УСАОС-а у Лесковцу. На састанку је било 35 чланова. Састанку је присуствовао секретар Окружног ЈНОФ-а друг Милијан Радовановић.

После реферата друга Миће Вукадиновића, члана секретаријата Окружног одбора УСАОС-а, о војно-политичкој ситуацији дао је реферат претседник Окружног одбора друг Бјелица о организационим формама рада УСАОС-а. У широкој дискусији која је настала после читања реферата другови су предлагали нове форме рада којима би се лакше окупила и активизирала сва омладина. Констатовано је да у нашем округу има 15% необухваћене омладине и да треба још шире схватити УСАОЈ, коме је циљ да обухвати сву омладину. Констатовано је да радничкој омладини није посвећено довољно пажње. Та грешка биће исправљена у будућем раду.

Друг Вукоје Булатовић члан секретаријата, дао је трећи реферат о привредним искуствима и задацима. У реферату се дотакао акција које је омладина извела ове зиме. На Црни Врх је 230 омладинаца отишло добровољно и под врло тешким околностима постигли велике успехе. Лесковачки батаљон је био најбољи на Црном Врху. Наша је омладина у радним четама дала 60.100 дана на разним радовима, рањеницима је упутила преко 800 пакета, сакупила у новцу више од 2,000.000 динара. Потом је на предлог друга Милована Динића заказано такмичење између срезова које ће се спроводити на свим пољима омладинског рада. Такмичење ће почети 15 маја а трајаће до 15 јуна.

Затим је друг Милован Динић такође члан секретаријата дао извештај о раду секретаријата од прошлог састанка до сада.

После њега говорио је друг Милија Радовановић о односима УСАОС-а и ЈНОФ-а. Он је рекао да треба чвршће повезати те две организације. Дешава се да на конференције ЈНОФ-а не долазе омладинци и да због несхватања односа између ЈНОФ-а и УСАОС-а долази до неспоразума.

Извршена је попуна и проширење пленума и секретаријата Окружног одбора. Секретаријат је предложио листу нових чланова пленума и секретаријата која примљена једнодушно.

На крају је друг Милија Радовановић предао одликовања која је АВНОЈ доделио члановима Окружног одбора друговима Миловану Динићу и Вукоју Булатовићу ордене за храброст и Светомиру Златановићу медаљу за храброст. У име одликованих захвалио се друг Милован Динић.

Света Петровић

И они су у строју

У селу Салаковцу (пожаревачки срез) давно већ постоји велика ледина на крају села о којој се нико није бринуо.

Једног дана, на чудо целога села, једна група омладинаца-цигана почела је ашовима да риља ледину. Велика је б ла ледина, али је воља омладинаца-цигана била још већа и они су ставили себи у задатак да за време пролећне офанзиве обраде ледину.

Од другова који су одлазили у омладински дом они су чули да треба обрадити сваки педаљ земље. Село је убрзо престало да се чуди кад је видело како се црни изриљана земља.

Тако је нестало ледине коју и најстарији у селу памте, а на место ње је прериљана земља чекала да семе падне на њу.

На конференцији у омладинском дому били су и омладинци-цигани. Када је срески руководилац похвалио њихов рад, истичући да су они на најбољи начин ушли у строј, један омладинац-циганин је упитао:

— Ма, кажи ти нама, друже, да ли ми имамо иста права као и други омладинци?

— Имаш, друже!

— И ми можемо да будемо са осталим друговима у УСАОС-у?

— Па сигурно да можеш! Ви сте исто омладинци као и други и ви радите и ваши се боре на фронту.

— Некада је било друкчије...

Када је хор омладинаца запевао »Другарска се песма ори...« из групе су се издвајала црнпураста лица, светлих, срећних, очију омладинаца-цигана.

Б. Ј.

Вагон мармеладе за 24 часа

Једна наша фабрика конзерви ради сада својим пуним капацитетом. Сив фабрички дим шири се полако изнад тамно зелених четинара. У фабрици је све у покрету. Ради се ужурбано уз радосну песму омладинки и ведре шале омладинаца. За време окупације фабрика је стајала непомична, сива. Само се чуо одјек немачких цокула и потмули звук немачких камиона, који су долазили и одвлачили све што се затекло... Поред зарђалих машина по који радник тромо је радио и чекао да прође радно време па да иде кући.

Данас се не гледа на време. Данас је важно да се што више уради. »Онда се радило за окупатора, саботирали смо, а сада радимо за своју земљу, подижемо своју индустрију зато нам рад није тежак«, каже млад и снажан ложач Чедомир Радовановић, који често ради непрекидно по 24 часа. Гура угаљ под велики казан у коме ври мармелада и зајапурен од врућине почиње да пева.

Све машине су у покрету. Са једне стране се котрља бурад са полупрерађеним воћем, а на другој омладинке пакују сандучиће готове мармеладе. Рад се наставља и ноћу. Ноћна партија се такмичи са дневном ко ће више урадити. А на стоваришту је за сваких 24 часа један вагон мармеладе више.

Да би што више помогли фронт, радници од сваке своје недељне зараде дају прилог за војску.

У фабрици је највише омладине. На пасир машини раде 14-годишње Вука Маширевић и Наталија Панић. Једна је у дневној, а друга у ноћној смени. Оне се утркују која ће брже да ради. Овај посао није тежак, али захтева окретност.

Када се заврши рад настају хорске и друге пробе за приредбе које се дају у корист рањеника.

Овде, у фабрици, где уз шкрипу машина ври мармелада и омладина ударнички ради, најбоље се осећа брзи темпо којим се приближава ново доба, доба које радним људима доноси слободу и благостање. Непријатељ ће ускоро бити побеђен и на привредном пољу. Јер милиони младих, читава млада генерација, стоје на бранику своје земље, раде упорно да сваки траг фашизма за увек збришу и да створе нову државу у којој ће живети новим животом.

Радмила Милосављевић

РАД ОМЛАДИНЕ ПОДРИЊА

Омладина Подриња схватила је сву важност рада у позадини тако да свака већа акција окупља више стотина омладинаца

Пре неколико дана приспео је увече шлеп са муницијом, који је требало истоварити исте вечери ради што бржег транспортовања у Босну. Омладина је радила читаву ноћ до 4 сата изјутра, а сутрадан је наставила да ради на изградњи спортског стадиона. И у давању крви манифестује се патриотска свест омладине Подриња. Случај омладинца Будимировића то најбоље доказује. Он је до сада дао у 3 маха литар и 50 грама крви. Када су на конференцији тражили од њега да изиђе да би га могла видети омладина Шапца, рекао је: „Кад навршим 4 литра онда ћу тек изаћи."

У пољопривредним радовима осетан је недостатак радне снаге и омладина настоји да тај недостатак отклони својим радом. Тако је један омладинац из Крнула, у срезу посаво-тамнавском, преорао 10 хектара сиромашним породицама. Таквих и сличних примера било је доста у Подрињу. Омладина ће уложити све снаге да би обрадила сваку стопу земље

ГОЈКО ЛОНЧАР

УДАРНИЦИ ПРВОГ МАЈА

У текстилној фабрици V рејона, за време првомајских такмичења рад се одвијао у знаку повећања производње, у монтирању нових стројева и у оспособљавању старих за рад. Исто тако и стари материјал који је дуже времена лежао и изгледао као неупотребљив оспособљен је и искоришћен за рад и употребу.

Тако је у одељењу ваљавице од 12 стројева свега 7 било способно за рад али су радници Радоје Рашић, столар и Жарко Миљковић бравар заједно са руководиоцем браварске радионице Миланом Клипа успели да оспособе још три ваљавице, извршивши на њима оправке које су до сада рађене само у иностранству, и тим пуштањем у погон још три машине производња материјала је од 800 метара подигнута на 1.200.

У конфекцији је монтирано 53 нових машина. На томе раду су припомогли другови из Главног завода за израду одеће и обуће и тако данас одељење располаже са 85 шиваћих стројева. У одељењу фарбаре Катица Николић и Марија Вукајлија прерадиле су 4.000 кг. јако прашљивог материјала који је био до сада одбачен. Овај рад је извршен под веома тешким условима, нарочито по здравље. Радиле су са маскама на лицу и свршиле посао за три дана иако је он био предвиђен за пет. У предионици Петар Јовановић и Душан Стојановић подигли су прераду предива од 150 кг. на 230 кг. дневно. Одељење ткаонице повећало је производњу за 26% и у њему су се нарочито истакли својим ударничким радом Љубојевић Надежда, која је повећала производњу за 100%. Она је изаткала 300 метара војничке чоје у року од 12 дана нако се нормално ради 150 метара. Исти резултат је постигла и Елизабета Радуловић. Обе ове раднице уједно су смањиле и проценат отпадака и донеле 50% уштеде у потрошњи материјала.

И у свим осталим радионицама предузећа постигнута су повећања производње иако су се радници морали борити са многим тешкоћама а нарочито са рђавим квалитетом материјала за прераду.

У целом предузећу за време такмичења од 10—25 априла повећана је производња за 180 процената.

САФРОНТА РАДА

ДАР ПРВОМ МАЈУ

Пет бравара Ложионице Београд Милутин Михаиловић, Радисав Петровић, Славко Салић, Адам Фазлија, Милан Радосављевић и техничар Бранко Суботић, успели су да за 33 дана извуку из јарка локомотиву и да је помоћу друге довуку у Ложионицу Београд на оправку. За читаво ово време машиновођа Владимир Чубрилов и Владимир Ћалић преко дана и преко ноћи остајали су у локомотиви помоћног воза који је извлачио превртнуту локомотиву.

Локомотива број 52-792, била је услед пада нагњечена с десне стране, котловски омотач био је оштећен, полуге искривљене, кабина за машиновођу потпуно згужвана, механизам и тендер упропашћени. Групу од 8 радника, која је оправљала оштећену локомотиву, предводили су бравари Светислав Стефановић и Драгољуб Денић.

Новим методама рада повећали смо производњу

25 априла састао се у предузећу »Нестор« одбор за прославу Првог Маја и ту су утврђени резултати који су постигнути за време такмичења.

У целоме предузећу, под доста тешким условима радници су се такмичили са пуно воље, елана и пожртвовања. У сложеном раду практичари су сарађивали са техничарима, помагали једни другима и узајамним радом се допуњавали. Израђивали су се и стругови поред свих осталих текућих радова. Ту се је морала употребити нарочита пажња и уложити специјалан труд јер њихова израда захтева да се обради сваки појединн део како се не би умањила прецизност и вредност машина.

На томе послу се нарочито истакао Војислав Богдановић који је дошао на идеју да изради једну помоћну алатку с којом би смањио радно време потребно за израду. Он је сам на своме стругу направио ту алатку и помоћу ње смањио потребно радно време са 30 часова на свега 11. Доцније, усавршавајући новопронађени метод све интензивнијим радом он је успео да на изради другог комада смањи време на 8 часа, на трећем на 5 и по часа да би на четвртом постигао крајњи успех од 4 и по часа. Исто тако истакао се на бушењу тела за лежиште и постигао максималну тачност познатих светских фабрика. Ударна група, састављена од Гримшић Станислава, Никића Момира, Хута Томе, Јована Блата, Драгослава Вукасовића и Матеје Луковњака монтирала је револвер струг за само 15 дана радећи по 8 часова дневно иако је за исти посао било предвиђено 35 дана. Крсмановић Огњан је интензивним радом и применом нових метода успео да изради 220 прикључака за 44 часа док је раније за то било потребно 73 часа.

Сваки дан уштедео 500 кгр. ћумура

У кожари у петоме рејону је у току првомајских такмичења повећана производња за 250%. Прво се приступило чишћењу и оспособљавању машина али то није ништа ометало сам рад. Сакупљани су отпатци кожа, машине су прегледане и очишћене и раду се приступило са ударничким расположењем. Тако се Ковачевић Милан, кожарски ученик у другој години истакао тиме што је на машини за развлачење и омекшавање кожа заменио старијег болесног друга и успео да за шест сати радног времена уради 300 комада кожа. Јохан Бридл је за време целог такмичења свој тежак посао ложача парног казана обављао сам док је пре тога имао помоћника. Он је сам и доносио ћумур, сам ложио и сам чистио пећ. Пажљивим радом, користећи се отпалом прашином при чишћењу кожа, он је успео да уштеди по 500 кг. ћумура сваки дан.

ВЕСТИ ИЗ СОВЈЕТСКОГ САВЕЗА

Првомајско такмичење у СССР-у

Москва, 27 априла

У свим фабрикама и предузећима Совјетског Савеза у пуном је јеку првомајско такмичење у ударничком раду за повећање производње за фронт и отаџбину. Капацитет производње у фабрикама оружја повећава се сваким даном. У многим фабрикама пребачене су за 30—40% рекордне норме, које су до сада постигли најбољи совјетски ударници.

КЊИГЕ ЗА СЕОСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Трудбеници Љењинграда су одлучили да помогну рејонима своје области у обнављању сеоских библиотека, које су опљачкали немачко-фашистички варвари. Сада је у свим местима љењинградске области у току прикупљање књига. У предузећима, установама и школама Приморског, Красногвардејског, Московског и других рејона сакупљено је преко 280.000 књига. Око 28.000 књига приложили су институти и техникуми. Колектив педагошког института, који носи име Херцена, саставио је 41 библиотеку. У свакој од њих налазе се сабрана дела Љењина, важнија дела Маркса, Енгелса и Стаљина као и уметничка литература.

СПОРТСКЕ ВЕСТИ

Москва, 22 априла

Сезона зимских спортова у Совјетском Савезу завршена је традиционалном прославом. Смучари Москве, Љењинграда, Горког и других градова искупили су се на завршним такмичењима у Мурманску. Главна тачка била је утакмица на смучкама које вуку ирваси. Ово такмичење је одржано први пут у Совјетском Савезу. Завршна такмичења свесавезних зимских спортова одржана су у Кировску. Победник у слалому је Белијаков из Москве који је прешао растојање од 2.300 метара брзином од око 100 км. на сат.

НОВЕ МЕТОДЕ РАДА

У многим фабрикама Сараковске области млади стахановци проучавају нове методе рационалног рада, које је увео херој рада Агарков. Примена ових метода омогућиће им да постигну даља повећања производње.

У одељењу за спајање делова једне саратовске фабрике комбајна радиле су малобројне омладинске бригаде. Рад се обављао у две смене. Технички процес се сводио на три радње: бушење, склапање делова и нитовање. Радници, запослени на сврдлу били су оптерећени послом само пола радног дана, а радници који су склапали делове, само три четвртине радног дана.

Пошто се посаветовао са бригадирима, мајстор Сидоров је предложио да се две шихте споје у једну. Та мера је дала одличан резултат. Пошто је тиме ослобођено 8 радника и 2 квалификована мајстора, омладинска бригада је већ првог дана рада по новом систему остварила за 110% план за чије су извођење биле до сада потребне две шихте. Прелажењем на рад у једној шихти постигнута је правилнија расподела радне снаге. Радни дан се употпунио, а организација производње се побољшала. Сада сваки радник врши одређену радњу. За извршење плана одговоран је главни мајстор одељења.

Одсек мајстора Сидорова, у коме раде омладинци, свакодневно пребацује норму за 200 до 250%.

Спорт

У суботу, 28 априла, по подне одржане су прве бициклистичке трке у слободном Београду. Културно-просветни одбор Ауто-команде организовао је ову приредбу уз помоћ бициклистичког отсека Фисуса, а на иницијативу радника-спортиста Ауто-команде.

Први су стартовали јуниори на »контрашима« који су имали стазу 2.850 метара (3 круга по 950 метара). Стаза је ишла улицама Кнез Михајловом, Маршала Пилсудског, Цара Душана. Старт и циљ били су у Кнез Михајловој улици код трговине Митић. У овој дисциплини први је стигао Шмелцер Божидар, који је стазу прешао за 17 мин., 35 секунада и 6 десетина. Други је био Жарко Грујић (17,43) а трећи Живорад Бабић. Победник је добио укусан венац и био је бурно поздрављен приликом оптрчавања почасног круга.

Затим су на истој стази трчали сениори (преко 20 година) на »контрашима«. Први је стигао Матејић Антоније (16,13 и 2 десетине), затим Јеврем Јовановић (16,18), па Јован Прљевић, за кога се веровало да ће добити трку.

Јуниори на тркачким точковима трчали су затим 3.800 метара (4 круга). Сигурно и са лаћном победио је Зарић Александар са временом 20,55 и 7 десетина. Скоро пола круга за њим стигао је Милан Јагодић (21,54 и 1 петина). Као трећи пласирао се Марковић Зоран.

У последњој трци (сениори на тркачким точковима 6 кругова — 5700 метара) после оштре борбе између Давидовића, Козлице и Бихеловића, који су у сваком кругу мењали места, победно је Душан Давидовић (31,48 и 4 петине). Одмах за њим стигао је Козлица Радослав, па Бихеловић Александар. Јован Чабраја, један од фаворита, одустао је још у првом кругу, услед квара на точку.

Ове занимљиве и добро организоване трке посматрао је велики број Београђана — љубитеља бициклистичког спорта, који су веома живо навијали. Победник главне трке Давидовић, однет је на рукама од циља до свлачионице.

Моменат са трке на 5.700 метара

Црвена звезда — Репрезентација Београда 8:4 (4:3)

У недељу је »Црвена звезда« одиграла своју прву утакмицу по повратку из Албаније. Играла је против репрезентације Београда и успела је да је победи са 8:4. Уствари, њен противник овога пута био је само пробни тим за утакмице, које ће се одржати на први и други дан православног Ускрса, 6 и 7 маја. Па, ипак, ма да није био састављен онако, како би могао да буде састављен од београдских играча и ма да је био приличан број играча, који су стављени у тим само као проба, београдски тим ипак је успео у првом полувремену да пружи прилично снажан отпор. Игра у првом делу била је прилично равноправна и, упркос тешког терена и ружног времена, веома живаи и нтересантна. Навале и једног и другог тима играле су пожртвовано, полетно и лепо, те је изгледало да ће утакмица бити на висини утакмице »Црвена звезда«—Репрезентација Београда 3:3, одигране на дан физкултуре и спорта, 25 марта 1945. Прво полувреме завршено је ниском победом »Црвене звезде« (4:3), то се други део очекивао с великим интересовањем. Било је чак навијача »Црвене звезде« који су са зебњом и страхом очекивали наставак игре. Међутим, друго полувреме показало је велику кондициону надмоћ играча »Црвене звезде«. Слично као и Скопљанци пре неколико недеља и београдски репрезентативци нису могли да издрже темпо игре до краја. Већина играча није у сталном тренингу а ни они остали не тренирају са системом, не тренирају редовно. То је и донело висок пораз у другом полувремену.

Језеркић је постигао пет голова. Хорватиновић и Печенчић дали су по један гол а Пешић (репрезентација Београда) дао је ауто-гол својој екипи.

За Београд Панић и Радуловић постигли су по два поготка.

Као предигру овој утакмици, опет у оквиру одабирања тимова за 6 и 7 мај, играли су тимови »Металац« и »Индустрија исхране«. Тим »Металца« показао је више уиграности и заслужено победио са 4:1. Међутим, и у екипи »Индустрије исхране« било је одличних појединаца, који ће свакако доћи у обзир приликом састављања Репрезентације Београда.

Омладина и култура

Јован Поповић, књижевник, одржао је у сали Радничке коморе поводом оснивања културног удружења предавање по теми: »Омладина и култура.« Ово предавање је у основи додирнуло проблеме културно-просветног рада омладине и указало на потребу свестраног културног развоја.

Борба против окупатора и домаћих издајника у којој су активно учествовали сви народи Југославије, није била само борба на бојном пољу, већ и борба за извојевање праве, народне културе. И оно што је од првих дана борбе против окупатора избијало из народних маса била је жеља за знањем, за правом културом. У старој Југославији култура је била монополисана и није никако користила народу. Зато је народ још у првим данима борбе, осетивши слободу сазнања и културног усавршавања, показао толико способности и жеље за радом на културном пољу. У тој општенародној тежњи за културним подизањем истицала се нарочито омладина, која је упоредо са учешћем у борби налазила могућности да се и даље културно развија. Често се дешавало да омладинци настављају културни рад и читање неколико часова после тешких борби са надмоћнијим непријатељем. И није био редак случај да партизанска комора поред муниције, оружја и хране транспортује сандуке пуне књига. У најбољим пролетерским бригадама организоване су кампање за читање и прикупљање књига. То масовно учешће народа и омладине у културном просвећивању значило је један преокрет који раније није могао ни да се замисли. У данима потпуне мобилизације за борбу против окупатора наши народи су схватили прави значај културе и јасно су увидели да се са њеним угушивањем угушују слобода и основна права једног народа. И тада је омладина узела најактивнијег учешћа. То масовно учешће омладине може у неколико да се објасни тиме што би омладину очекивала најстрашнија судбина када би била приморана да живи и ради у једној средини где не постоје никакве слободе и где је сваки културни развој онемогућен. Наша омладина водила је борбу за културу и демократију још у старој Југославији. Дух борбености добио је пуног замаха у народно-ослободилачкој борби и он је потпуно развио све снаге које омладина носи у себи.

Други један моменат који се јавио у народно-ослободилачкој борби је постепено смањивање разлике између културних центара и провинције. Док је окупатор био у могућности да уз помоћ домаћих издајника држи велике градове и да својим терором угушује сваки покушај слободног живота и културног развоја, дотле су у мањим градовима и у селима околности биле такве, да се народни живот слободно развијао и да је јачала народна култура. На територијама које су биле стално под окупацијом омладина је водила борбу. Али један део омладине се услед непрекидног терора постепено пасивизирао. Он данас стоји збуњен и не уме да се оријентише. Зато се упоредо са борбом на фронту пред омладину данас поставља борба за изградњу нове државе, борба за народну културу. У тој борби, коју омладина води за осигурање своје будућности, омладина показује много стваралачких способности.

У данашњем животу врши се демократизација културе. То значи да културу треба учинити доступном најширим народним масама. У практичном извођењу овог задатка често се јављају лутања. Услед претеране активности догађа се да се и укуси културне вредности смањују. Омладина је позвана да указује на те грешке и да их најенергичније исправља. Многи проблеми културног и просветног рада данас су у првом реду омладински. По питању демократизације школства, општег просвећивања и уметности, треба активизирати широке омладинске масе. Нарочито треба омладину васпитати тако да она схвати учење као дуг према народу.

Да би се сви задаци културног рада у потпуности решили, дошло је до оснивања културног удружења београдске омладине, које треба да координира целокупну културну активност омладине.

Данашња омладина, израсла у народно-ослободилачкој борби има да решава тешке задатке. Војнички пораз непријатеља потпуно је известан. Уместо борбе на војничком пољу настаје жестока борба за културу, која значи у ствари продужење борбе против фашизма.

ПРВИ БРОЈ УСМЕНИХ НОВИНА

У недељу, 29 априла, у 10 сати пре подне Акциони одбор Културног удружења омладине Београда приредио је усмене новине. То је био уједно први наступ Културног удружења пред београдску омладину. Садржина и свестраност програма који је изведен показао је спремност и зрелост омладине да активно ради на културном уздизању наше земље.

У кратком уводу друг Александар Јешић изнео је смернице рада и циљеве који стоје пред Културним удружењем. Музика, позориште, књижевност, примењена уметност и наука биће широко поље рада на коме ће сваки омладинац моћи да нађе за себе своје право место. Окупљање омладине која се интересује било којом граном културне делатности и пружањем највеће могућности за рад и усавршавање је главни циљ Културног удружења. Тако ће радничка, средњошколска, студентска и остала омладина Београда учешћем у приредбама и културним манифестацијама удружења бити један од важних фактора изградње наше земље. Сам рад удружења у постизавању циља који пред њим стоји биће омогућен само подршком и активним учешћем све омладине Београда. На крају је друг позвао омладину Београда на активну сарадњу и учешће у раду како би удружење могло да испуни све задатке који стоје пред њим.

После уводне речи друг Најдан Пашић је изнео данашњу војно-политичку ситуацију. Предвиђајући брзи слом Немачке на војном пољу, нагласио је потребу уништења фашизма и његових остатака на политичком и културно-просветном пољу. Осврћући се на нашу земљу подвукао је значај напредовања наше Армије на сремском и босанском фронту, где се разбијене јединице Немаца и усташа са остацима четничких банди повлаче према западу и северозападу. Неослобођене крајеве Босне, Хрватске и Словеније под ударцима наше јуначке војске очекује скора слобода. На крају свог интересантног и с пажњом праћеног војно-политичког прегледа предавач се је осврнуо на положај Истре и Словенског Приморја које наше јединице ослобађају. »Истра је наша, јер то жели словенски живаљ Истре, јер то желе наши народи«, завршио је излагања друг Пашић.

После тога друг Влатко Влатковић нам је изнео исцрпне податке о раду омладинаца и омладинки на Црном Врху, Руднику и Сриему. Из овога рада могло се видети колико је омладина Београда и осталих крајева наше земље спремна да се заложи за подизање наше разорене привреде и пружање помоћи нашим народима. Изневши тешкоће на које су омладинци и омладинке наилазили у току свога рада, друг Влатковић је подвукао значај постигнутих резултата.

Као трећа и четврта тачка програма биле су две рецитације. »О Кузњецстрою и о људима Кузњеца« од Мајаковског и »Словенска липа« од Крањчевића, које су рецитовале две другарице. Саме песме биле су топло поздрављене од присутних.

Козерија Бранка Ћопића »Писмо Триве Партовића« унела је ведрину. Четнички бандитизам и лоповлук под паролом за краља и отаџбину карикиран је са пуно духа. Козерију је са довољно смисла и разумевања прочитао друг Комадина. Другарица Нада Штерле својим мелодичним гласом отпевавши две песме имала је пуно успеха. Непрестаним аплаудирањем она је неколико пута изазивала на позорницу и на захтев омладинаца је ван програма отпевала још једну песму.

На крају је друг Александар Стојадиновић, карикатуриста, нацртао две успеле карикатуре које су са великом пажњом праћене.

Ове прве усмене новине које су омладинци и омладинке Београда дали и својим снагама извели потпуно су успеле. Зрелост са којом је приступљено извођењу програма и његова садржајност оправдава намере акционог одбора за образовање културног удружења. Мањи број омладинаца него што се је очекивало може да се оправда само слабом организацијом у обавештавању омладине. Настављањем оваквог озбиљног и предданог рада уз подршку и активну сарадњу све омладине Културно удружење које ће ускоро одржати и своју оснивачку скупштину брзо ће стећи реноме који му припада у културном животу Београда.

С. Стојковић

МРТВИ ВАСКРСАВАЈУ

ПРИПОВЕТКА ОД П. СМУРОВА

Овај догађај сам чуо од наредника Фјодора Кривенка.

— Какве се све мрачне мисли не рађају у животињском мозгу Немаца! — рече наредник. Пуковнику Оту Валтеру, команданту гарнизона у Баштановки, дошла је, на пример, мисао да обеси Украину. Управо претходне ноћи војници су ухватили младу партизанку. Она је покушала да дигне у ваздух жељезнички мост код станице Кољада. Сам пуковник је одлучио да је саслуша: партизани су све више узнемиравали Немце и Валтер је веровао да ће од заробљенице моћи да сазна место где су се они крили.

Било је наређено да се партизанка спроведе пуковнику.

У собу уведоше девојку. На лицу јој се још огледала ватра борбе. Груди су јој се тешко надимале. Њена плава коса која раније бејаше по свој прилици уплетена у тешку плетеницу, била је рашчупана. На високом белом челу блистале су као роса капљице зноја. Црне обрве су биле скупљене. Лака блуза јој склизнула са рамена. Руке су јој биле уврнуте и везане за леђима конопцем.

Али плаве очи заробљенице гледаху тако мирно, као да је све оно што је требало да дође било јасно, одређено и разумљиво: ничега неизвесног — ни страха, ни зебње, ни ишчекивања.

— Ко сте ви? Ваше име? — оштро упита пуковник на руском језику.

— Ја се зовем Украина — одговори девојка.

Пуковнику се стварно учинило да девојка оличава Украину; ону непокорну Украину која није хтела да се смири под Немцима; Украину која диже у ваздух мостове, сурвава низ насип немачке возове, убија фашистичке војнике и официре.

— Ја нисам никада чуо то име — рече пуковник.

— Ви ћете га чути — одговорила је девојка.

— Партизанка?

— Да.

— Коме циљу тежите? Шта желите да постигнете отпором и борбом?

— Желим једно — да уништим Немце.

Пуковник је прешао на питања о партизанима. Он је питао — где се налази одред, колико у њему има људи, какво је наоружање, ко је командант. — Девојка је одговарала: »Не знам«.

— Да ли ћете рећи своје право име?

— Рекла сам вам: ја се зовем Украина.

— Ви ћете сутра умрети — рече он.

— Не — одговорила је девојка и одмахнула главом — Украина не може да умре, она ће живети!

То је било речено тако природно, тако просто, али са таквим убеђењем и вером, да је запањило чак и искусног пуковника аћутанта, капетана Хајнау.

— Луда је — рече он на немачком. — Ћакнута је од страха.

Девојка га погледа и рече: »Ако је неко луд — — онда сте то ви, Немци; али ускоро ћемо вас научити памети.«

— Ви говорите немачки? — упита заинтересовани пуковник.

Девојка је ћутала. Она не рече више ни речи.

Када су партизанку одвели, пуковник рече:

— Мени је пало на памет да приредим симболичан призор — погубљење Украине. Ми ћемо је обесити. Телефонирајте Краузеу, Кохену, Милеру — нека допутују да се забављају. Спремите све за ту маскараду. Дајте девојци могућности да се доведе у ред. Обуците је у народно одело и то што лепше.

Пуковник је становао у сеоској школи, великој згради која је била са трију страна окружена липовим парком. Овамо доведоше после неколико часова партизанку. Уведоше је у једну од соба. Девојка погледа кроз прозор. Липе су пријатељски пружале своје снегом покривене гране према њој. Стари познаници! Она је некада учила у овој школи, а затим је у њој учитељевала. Она је осећала жељу да пружи руке у сусрет дрвећу, да обгрли стабла, да се приљуби уз њих.

Девојка је била спремна на све: она је очекивала смрт као нешто неизбежно и најбоље што би јој се могло десити; — само да је не ставе на муке.

Уђе Хајнау. Рекавши: »Обуците се« — он јој баци плаву сукњу, белу блузу и траке. Све је то пало на под пред њеним ногама. Она је стигла да ухвати само блузу. На блузи је било извезено њено омиљено цвеће: плави различки, бледо-ружичасте беле раде и звездице каранфила.

— Пожурите — рече Хајнау и изиђе.

»Чему све то? — помисли девојка. А уосталом, зар није свеједно; па богами чак и лепо умрети у оваквој одећи.«

Она стаде да се облачи. Пошто је била навикла на уредност, она је још после ноћног саслушања довела у ред своју косу. Сада је у златну плетеницу уплела светло-плаву, модру и ружичасту траку. Пошто се обукла, она приђе прозору и стајаше тамо мислећи о породици, о својима.

Чуше се кораци. У собу уђе пуковник праћен руљом официра. Девојка се окрете према њима. У ушима јој је тако снажно одјекивало куцање срца да она није могла да дочује о чему говоре официри. До ње је допрла само једна пуковникова реченица. »То ће бити диван призор«, рече он. Затим пуковник нареди једном од официра да је води на тог.

»Дакле, готово. Свему је крај...« — помислила је девојка.

Водили су је кроз парк. Дрвеће јој је нешто шапутало, вероватно последње »збогом«. Али ето, оно се размаче и девојка виде трг пун народа. Војник је подешавао конопац. Девојка се стресе као да је већ осетила на свом врату његов рапави, страшни додир.

(Наставиће се)

ИЗА ЗАТВОРЕНИХ ВРАТА

Ова седница је одржана у учионици петог разреда иза затворених врата. Иако јој нисмо присуствовали, ми претпостављамо да се она одиграла баш овако, а не другачије.

— Драги другови! — рече дубоким гласом велики црни орман. — Ја вас гледам својим добро опраним стаклима, дивим вам се и не могу да вас препознам. Да ли сте то ви?

— Разуме се, то смо ми — одговорише му у хору клупе, сто, столице и стара искусна школска табла. Она је чак додала:

— А ви сте се, поштовани орману, тако пролепшали и подмладили, да заиста претстављате украс нашег разреда!

— Заиста — сложио се орман. — Баш о томе би хтео да поразговарамо. Сви се ви сећате како сам ја био излизан и неугледан. Али зар сам ја био крив за то? Зар сам се ја икада ваљао по земљи, стајао на киши, или се пентрао по дрвећу, као што то чине неки дечаци? Нисам. Међутим, ипак сам тако изгледао, да ме је било одвратно погледати. А зашто? Фећа Кнопкин није никада могао да прође поред мене, а да ме не рецне својим перорезом. А Пећа Мишкин је бацио лопту у моје стакло и разбио га у парам-парчад. Зар сам мало увреда претрпео у току дугих година? . .

Мудра школска табла рече:

— Понекад су на мени писали такве глупости, да би ја сигурно поцрвенела од беса да нисам толико црна!

— Па онда шта се десило? — рече орман и одговори сам на питање: — Десило се то, да су наши дечаци постали најбољи дечаци, које сам ја икада видео у животу! Сви се ви сећате како су они ушли у нашу учионицу једног јутра у августу. Ми смо стајали мирно и мислили: »Ето, сада ће почети да прескачу један другога, трче по клупама и жврљају кредом по табли«. Могло је још свашта да се деси! Међутим, то се није догодило. Уместо тога, Мића Травкин рече друговима: »Ја сам био у посети код свог старијег брата, чија се батерија налази на фронту испред Москве. Само да сте видели какав је

код њих ред! Знате шта? И ја бих желео да уведемо ред у нашем разреду, јер мој брат може изненада да нађе у школу... Па и ако не дође, свеједно — тако ће и нама самима бити пријатније. Хајдете, прионимо на посао!«

— Да, то је био срећан дан — рекоше клупе. Нас су изнели у двориште. Сења и Вања су нас пажљиво прегледали, као што лекар прегледа болесника, а затим су закуцали ексере где је било потребно, опрали нас и премазали сјајном бојом. Ми смо се све подмладиле.

— А за мене су спремили сунђер и чисту крпу — додала је табла. — Осим тога, обећали су ми да ће ме држати чисто и да ће се свим силама трудити да не греше кад буду писали.

— Како је пријатно служити тако добрим и паметним дечацима, као што су наши ! — рекоше сви у један глас.

... А у учионици шестог разреда, која се налазила поред њих, стари, изгребани орман прислушкивао је шта се говори у суседној соби и шкрипао својим искривљеним вратанцима:

— Ала су срећни! А ми? Зар се нико неће побринути о нама?

Да није то питање упућено вама, драги читаоци?

В. Карбовска

»Пионирска Правда«

ЗАСЕЈАЛИ СМО ПРВУ БРАЗДУ

На последњој конференцији договорили смо се да ћемо и даље ући да обрађујемо партизански врт. Једва смо чекали да осване јутро. Сви смо били у школском дворишту на време, неко је донео семе за сетву, неко алат. Онда смо у реду пошли на посао.

Када смо стигли у врт, прво смо растрли ђубре. Тада су се другови прихватили ашова а другарице семења и зачас смо свршили прву бразду. Од свих пионира, који су тога дана били на послу, била је највреднија Данка.

После свршеног рада ми смо се весели, са песмом враћали кући.

Слободанка Стојановић,
пионирка — IV раз. осн. школе, Војилово
округ пожаревачки

БЕОГРАДСКИ ПИОНИРИ СПРЕМАЈУ СЕ ЗА СЛЕТ

У припремама за пионирски слет, београдски пионири отпочели су такмичење у сакупљању школског материјала за своје другове — пионире пострадалих крајева, у сакупљању старог гвожђа, хартије, стакла и новца за своју организацију. По до сада показаним резултатима у сакупљању предњаче пионири VII рејона — ударници из Светске омладинске недеље. Они су сакупили: 33.840 кгр. гвожђа, 908 кгр. хартије, 4.773 кгр. стакла, 1.320 књига, 292 оловке, 490 свески, 527 табака хартије и 220.000 динара. Пионири Слободан Младеновић и браћа Душан и Звонимир Кнаобељ из 26 пионирског одреда су ударници VII рејона. Слободан Младеновић за један дан сакупио је 1.000 кгр. стакла, а браћа Кнаобељ за један дан сакупили су 3.000 кгр. гвожђа. За VII рејоном је II рејон. У њему су пионири сакупили 30.930 кгр. гвожђа, 2.500 кгр. хартије, 250 свески, 134 оловке и 42 књиге. У најсиромашнијим крајевима Београда, на Карабурми и на Чукарици пионири су међу првима у сакупљању новца за пионирску организацију. Пионири Карабурме скупили су 120 хиљада динара, а пионири Чукарице скупили су 105.000 динара.

Сакупљање је још у току и они рејони који до сада нису показали добре резултате имају времена да се поправе како би и они на пионирском клету били проглашени за ударнике.

ПИОНИРИ СПАСАВАЈУ ОРУЖЈЕ И МУНИЦИЈУ

Немци су приликом повлачења из Црне Горе бацали у море храну, одећу, муницију и оружје, како не би нашем народу и војсци били од користи. Али пионири Црне Горе, знајући да ће помоћи својој војсци ако сакупе те ствари и да ће тиме убрзати ослобођење целе наше земље, скупили су се у групе, које се сваког дана могу видети поред обале мора како »лове« ствари које су Немци бацали. Група од шест пионира, у којој се највише истакао Славко Рогановић, »уловила« је шест сандука противавионске муниције и један противавионски митраљез. Они су сами набавили и кола, којима су све »уловљене« ствари пренели у Команду места.

Писмо бугарског пионира

Здраво браћо Југословени,

Данас, на часу у школи, учитељ нам рече да пишемо неком познатом другу, а ја се сетих вас и желим да вам опишем наше село.

Наше село се налази између широких поља, где успева пшеница, кукуруз, винови лоза, шљивари, бостани и баште. Има сочних ливада, сеновитих долина, лепих гора, које за време пролећа и лета брује од пријатних песама птица.

Ми смо деца трудбеника, који су у борби против фашизма дали велике жртве које никада нећемо заборавити. Крај горских поточића усред дубове горе, ми смо ишли на састанак са партизанима и снабдевали их храном и обућом. Сада смо слободни и ценимо слободу која нам омогућава да се слободно састајемо, расправљамо о нашем раду и упознајемо се са животом деце слободољубивих народа.

Смрт фашизму — слобода народу!

С поздравом
Љубен Цветков
ученик I разреда
из села Кастичовци
Белоградчиско
Бугарска

Ми пионири

Ми пионири, војска поносита,
Ступамо сложно кроз пјесму и рад
За земљу нашу, за нашега Тита,
Напријед смјело, ко год је срцем млад!

Нек пјесма јекне и звона забрује,
До морских вала нек допре наш глас
И Ловћен драги нек пјесму нам чује,
Дурмитор, Комови нека чују нас!

Брдима нашим кад зора заруди,
У нову школу већ хитамо ми.
Нек чују горе, и небо, и људи:
Над нама Тито, ко наш отац, бди!

Ми пионири, војска поносита,
Ступамо сложно, кроз пјесму и рад.
За земљу нашу, за нашега Тита,
Напријед смјело, ко год је срцем млад!

„ГЛАС ПИОНИРА"

НАЈМЛАЂИ ПОДОФИЦИР

Најмлађи подофицир Југословенске армије у Словенији је петнаестогодишњи Славко Баланч, који се још као пионир од првих дана окупације налази у војсци. Он је био у Јесеницама курир, ширио је литературу Ослободилне фронте и сакупљао за партизане храну, одећу и лекове. Немци су једног дана открили групу у којој је Славко радио, али он је успео да побегне партизанима на Покључку. Сада се бори у једној словеначкој бригади и недавно је одликован орденом за храброст. Прву пушку запленио је на Јеловцу, другу, маузерку, на Црном Врху, а политички комесар Главног штаба дао му је, као признање за храброст, чешку машинку.

На раду

Већ неколико дана пионири Велуђа, округа крушевачког, користе лепо време и раде у својој башти. Поскидали капе и вунене капутиће и слабим ручицама риљају земљу. Желели би да постану ударници.

Уз песму им боље одмиче рад и они раде и певају. Порилали су 25 ари партизанске баште. Сазвали су конференцију и ту су озбиљно решавали чиме ће башту засејати. Донета је одлука да се засеје што више кромпира. После овога радили су малишани на пошумљавању. Успели су да засаде већу парцелу багремом. Подигли су ограду око школе у дужини 200 метара. Сакупили су нешто старог гвожђа, хартије и крпа. Радили су на прикупљању багремовог семена и сакупили 2 кгр.

Као ударници у раду истакли су се Милан Милић, Миодраг Антић, Мирослав Поповић и Ђорђе Живковић. Добре резултате су показале Зорка Миладиновић и Јованка Антић. Вулета Антић је за два дана изриљао 1,5 ар, радећи после часова у школи.

Вл. Пештерац

СПОРТСКА ТАКМИЧЕЊА

После оснивања пионирских одреда по школама пионири су се активизирали и на спортском пољу. Пионири са села почели су да приређују спортска такмичења. Иако немају никакав спортски прибор, пионири села Мијатовца, среза беличког, одржали су 16 прошлог месеца такмичења у масовном трчању у правој линији на 100 метара, у скоку из места и из залета, у бацању камена с рамена, у трчању са кривинама и препрекама, у скоку у вис и у штафетном трчању. Пионири првог и другог разреда посебно су се такмичили, а пионири трећег и четвртог посебно. У штафетном трчању учествовали су само пионири из трећег и четвртог разреда и победили су пионири из четвртог разреда. У осталим тачкама најбоље резултате постигли су Драгослав Миладиновић из другог разреда и Слободан Вељковић из четвртог разреда. Победницима су предате награде у књигама.

Слободан Бранковић

Уредништво и администрација: Београд, Краљевића Томислава 11 — тел.: 44-204 и 44-246. — Штампарија »Млади Борац«, Београд, Милоша Великог 14